

alene de to Lovforslag, der angaar Statsbanerne, men samtlige fem Lovforslag til velvillig Behandling og Vedtagelse i dette høje Ting.

Tvøde: Efter at Staten i Henhold til Lov af 1880 havde overtaget det sjællandske Jernbaneselskabs Banenet, blev det ved Lov af 1885 bestemt, at det samlede Statsbanenet, det jysk-fynske og det sjællandske, skulde underlægges en umiddelbart under Indenrigsministeriet staaende Generaldirektør. Senere er der dels paa Grundlag af Kommissionen af 1898 og Loven af 1903, dels paa Grundlag af Jernbaneudvalget af 1911 og Loven af 1915 foretaget forskellige Ændringer med Hensyn til Statsbanernes Styrelse. Administrationskommissionens nu foreliggende Betænkning er det jo, som foranlediger, at vi i Dag atter forhandler om Styret for Statsbanerne og Ændringer i Statsbanernes Takster af 1922. Begge Lovforslag har til Opgave at tilrettelægge Forholdene saaledes, at Statsbanedriftens i Takstlovens § 1 angivne Formaal, at befordre Personer, Gods og levende Dyr mellem de under Banerne hørende Stationer, kan ske Fyldest. Man skulde ikke synes, det var nogen særlig svær Opgave at give de til dette Formaalets Opnaaelse fornødne Bestemmelser, men de gentagne Kommissioner og de skiftende Lovbestemmelser synes dog at tyde paa, at der er ikke saa lidt Besvær derved, og saa maa jeg sige, at til syvende og sidst hænger det vel mere sammen med Udførelsen end med selve Ordene. I den store Forretning, som Statsbanerne er, med en Omsætning af ca. 150 Mill. Kr. om Aaret og en Status, som balancerer med 584 Mill. Kr. pr. 31. Marts 1924, gælder det jo som i de private Virksomheder om, hvorledes Ledelsen er; man spørger, hvem der er Herren, thi her gælder fuldt ud det gamle Ord, at som Herren er, saa følge hans Svende. Naar Statsbanernes øverste Herre skifter gennemsnitlig hvert halvandet Aar, saa har det rigtignok svært ved at blive et fast og ensartet Styre. Siden Aarhundredskiftet har Statsbanerne været underlagt 15 eller 16 Ministre, tror jeg nok; det skal ikke give Ensartethed, og jeg mener, at dette er et af Parlamentarismens uheldige Udslag. Men skifter saaledes den øverste Herre ofte, saa er det næste Led i Styret, den umiddelbart under Ministeren staaende Generaldirektør, heller ikke blevet det faste Led i Styret, som han efter mit Skøn burde være, idet der oprindelig i Loven

af 1915 og nu i § 573 i Tjenestemandsløven af 1919 er indsat den Bestemmelse, at Generaldirektøren kun — der staar udtrykkelig: kun — udnævnes for 6 Aar. Selv om Generaldirektøren kan genudnævnes for andre 6 Aar, eventuelt dog kun for 3 Aar, maa det alligevel svække Styret, det maa, selv om det ikke er vedkommende fuldt bevidst, bevirke, at Fastheden og Myndigheden ikke bliver saa stærk som under andre, normale Forhold. Naar man kræver forretningsmæssig Ledelse, maa man ogsaa følge forretningsmæssige Principper, Principperne i den almindelige Forretningsverden, og dér er Princippet, at en Forretningsleder som Regel maa være det faste Punkt i Virksomheden; det er ham, man henvender sig til, og det er ham, som ved sin Ledelse gennem Aarene præger den paagældende Virksomhed. Jeg indrømmer selvfølgelig, at ethvert Aktieselskab kan komme ud for at faa en mindre dygtig Direktør, og en privat Ejer kan ogsaa disponere saaledes, at han sætter sine Ejendele over Styr, men det er dog kun Undtagelsen, ikke Regelen. Jeg beklager fremdeles, og det forekommer mig at være en Fejl, at Stillingen som Generaldirektør kun besættes for 6 Aar ad Gangen. Det er ogsaa ganske i Strid med Bestemmelserne i de to andre foreliggende Lovforslag angaaende Postvæsenet og Telegrafvæsenet, thi dér er Generaldirektørerne ansat efter de almindelige faste Regler, og Stillingerne kan ikke blive Genstand for Omskiften i Løbet af meget korte Aaremaal.

Ved Siden af de Formaal med Statsbanedriften, som jeg før nævnte, er der to egentlig hinanden modstaaende Krav, som stilles til Statsbanedriften. Der stilles det Krav, at Banedriften skal forrente den i Banerne anbragte Kapital, og dernæst det Krav, at Banerne skal tjene det kulturelle, samfundsmæssige Hensyn: at skaffe Opdrift i Jorden og blandt Befolkningen i hidtil i saa Henseende tilbagestaaende Egne i Landet. Det er for at imødekomme begge disse Krav, at Kommissionen foreslaar en Forrentning, dog ikke af den i Banerne indestaaende Kapital, men af en nedskaaen Kapital; blandt andet skal den Kapital, der er medgaaet til de Baner, som man mener er bygget af kulturelle Hensyn, ikke forrentes, i alt Fald staar der: ikke foreløbig. Men atter her glipper det forretningsmæssige, thi i en almindelig Forretning kan man ikke pludselig saadan sige, at nu forrenter vi ikke saa og saa stor en Del af den i Virksomheden anbragte Kapital. Den i Statsbanerne an-